

Pārbīdes mežu nozares ārēja tirdzniecībā

Meža nozares produkcijas eksporta ieņēmumi 2026. gada pirmajā pusgadā sasniedza 1,70 miljardus eiro, kas ir teju tikpat cik nekā analogā laikā 2025. gadā — iemesls tirgus stagnācija

Māris Ķirsons

To rāda Zemkopības ministrijas apkopotā informācija pēc Centrālās statistikas datiem. 2026. gada I pusgadā lielākus eksporta ienākumus ienesis enerģētiskās koksnes, jo īpaši kokskaidu granulu, finiera, saplākšņa, kokogļu eksports, bet savukārt mazāki ienākumi no zāģmateriālu, kokskaidu plātņu, mēbeļu eksporta. Lai arī kopējais nozares produkcijas eksporta ienākumu apjoms sarucis par aptuveni 26 milj. eiro, tāpat sarucis meža nozares produkcijas importa apmērs no 529.73 milj. eiro pērn līdz 522.62 milj. eiro šogad. «Kopumā meža nozares produktu eksporta ieņēmumi pēdējos trīs gadus atrodas vienā līmenī, kaut arī notiek pārbīdes tieši eksporetējamo preču sortimentā,» kopējo situāciju vērtē Latvijas Kokrūpniecības federācijas viceprezidents Kristaps Klauss. Viņš norāda, ka pēdējos gados ir mainījusies ne tikai ģeopolitiskā situācija, bet arī tās blakusesefekti ir atstājuši būtisku ietekmi ne tikai uz pieprasījuma līmeni, bet arī potenciālo pircēju iespējām iegādāties vēlamās preces un būves. «Koksnes pārstrādes un tālākās apstrādes apjomi Latvijā strādājošajiem uzņēmumiem ir stabili un to pieaugums ir atkarīgs no situācijas ārvalstu noieta tirgos,» tā K. Klauss. Viņš uzsver, ka koksnes izstrādājumu eksports, tā apjomi, cenas un līdz ar to arī ienākumi ir tieši saistīti ar celtniecības sfēru Eiropā un pasaulē, kas nerāda būtisku izaugsmi.

Vēl būs korekcijas

Vairākās koksnes izstrādājumu pozīcijās ieņēmumu apjoms var būt pat vēl lielāks, jo «pēc kāda laika» būs korekcijas. Proti, pašlaik dati sadaļā – pārējie koksnes (tostarp neklasificēti) izstrādājumi rāda 128.71 milj. eiro, kas salīdzinājumā ar analoģu laiku 2025. gadā (kad bija teju 38.28 milj. eiro) ir pieauguši par teju par vairāk nekā 300%% «pārceļos» uz

atbilstošām sadaļām. Ir viedoklis pēc laika neklasificētie koksnes izstrādājumi papildinās gan eksportēto zāģmateriālu, gan saplākšņa, gan namdaru un galdniecības izstrādājumu eksporta ieņēmumus un arī to kopējos ārzemēs realizēto daudzumu. Šāds skatījums tiek pamatots ar vēsturisko pieredzi, kad kopējie cipari ir atbilstoši un tie faktiski būtiskas pārmaiņas nepiedzīvo, taču tādas notiek sadalot tā dēvētos neklasificētos koksnes izstrādājumus.

Enerģētikas elpa mežu nozarē

2026. gads sākas ar pēdējo gadu aukstākajiem laika apstākļiem, kas savukārt izarisīja pieprasījumus un līdz ar to cenu pieaugumu energoresursiem, tostarp enerģētiskajai koksnei. Vairāk nekā septiņas nedēļas Latvijā un citviet 2026. gada sākumā pieturējās sals, ko atspoguļo arī enerģētiskās koksnes eksporta apjomi un arī par to saņemtā nauda. Šā gada pirmajā pusgadā enerģētiskās koksnes eksports uz Latviju atveda 298.7 milj. eiro, kas ir par 9.6% vairāk nekā analogā laikā 2025. gadā, kad tas bija 272.6 milj. eiro apmērā. Vislielākais lēciens ir tieši kokskaidu granulu eksportā, kas no 707.3 tūkst. tonnām 2025. gadā ir pieaudzis līdz 900.4 tūkst. tonnām šā gada pirmajā pusgadā. Attiecīgi arī par to eksportu saņemtā nauda pieaugusi no 135 milj. eiro pērnā gada pirmajā pusgadā līdz 176 milj. eiro analogā laikā šogad – jeb par 30.5%. Jārēķinās, ka kopš februāra beigām ir slēgs Hormuzas jūras šaurums caur kuru no Persijas jūras līča valstīm tai skaitā uz Eiropu tika piegādāta jēlnafa un sašķidrinātā dabasgāze, kas uzrurēja un joprojām uztur pieprasījumu enerģētiskās koksnes. «Lielākā ietekme uz kokskaidu granulu tirgu bija tieši aukstajam janvārim – februārim, jo šā gada janvārī kokskaidu granulu eksporta apjoms bija teju trīs reizes lielāks nekā analogā laikā pērn, proti, šogad janvārī uz ārzemēm tika piegādātas 223 tūkst. tonnas, kamēr pērn – tikai 84 tūkst. tonnas,» skaidro K. Klauss. Viņš norāda, ka Latvijā lielie industriālo granulu ražotāji 2026. gadu sāka ar pietiekami lieliem krājumiem noliktavās, taču tie tika salīdzinoši ātri iztukšoti, proti, jau martā šie eksporta apjomi atgriezās 130 tūkst. tonnu līmenī. «Industriālo granulu segments atšķiras no premium granulu tirgus, jo tajā strādā ilgtermiņa piegāžu līgumi, kuri tiek pildīti neraugoties no akstās vai siltās ziemas un kādām dabasgāzes piegāžu ķēžu traucējumiem, vienlaikus šajā enerģētiskās koksnes sektorā valda pragmatisms un šobrīd notiek gatavošanās B scenārijam – jau nu pekšņi ir tikpat auksta ziema, ka kā

iepriekšējā un Hormuzas jūras šaurums te vaļā un te atkal slēgts un ir jautājumi par dabas gāzes pieejamību, vēl jo vairāk, ja Eiropas dabasgāzes krātuvēs ir zemākais piepildījuma līmenis pēdējo 17 gadu laikā,» uz jautājumu par industriālo granulu patērētāju uzdevību atbild K. Klauss. Viņš norāda, ka pavisam citādāka aina ir vērojama premium kokskaidu granulu segmentā, kuru patērētājs ir mājsaimniecības. «Aukstais laiks komplektā ar ažiotažu Igaunijā, Latvijā, Lietuvā, Polijā un citviet Eiropā būtiski palielināja pieprasījumu pēc premium granulām, taču to ražotāju jaudas ir tādas kādas tās ir un rezultātā viņiem noliktavas ir tukšas, bet saražotais tiek «izķerts» daž. stundu laikā,» mājsaimniecībās patērējamo granulu tirgus dinamika rāda K. Klauss. Viņš norāda, ka ažiotažā sāk lēnām norim, taču mazākie šī produkta ražotāji strādājot ar maksimālo jaudu esošos pasūtījumus spēs izpildīt tikai tuvāko nedēļu laikā – līdz apkures sezonas sākumam. «Mājsaimniecībām, protams, nepatīk, ka premium kokskaidu granulu cena ir pieaugusi vidēji par 100 eiro/tonnā, taču produkts ir pieejams un jāņem vērā, ka pieaugušas ir arī to ražošanas izmaksas,» tā K. Klauss. Viņš arī vērš uzmanību, ka kokskaidu granulu imports ir pieaudzis no 83.1 tūkst. tonnām līdz 86.8 tūkst. tonnām, taču tas ļoti būtisks, jo Latvijā premium granulu patēriņš ir vidēji ap 200 000 t gadā. «Kopējie granulu ražošanas apjomi būtiski pārsniedz pašmāju patēriņu, taču lielākoties tiek ražotas industriālās granulas, kuras paredzētas siltuma un elektrības ražošanai, kuras arī nenonāk privātmāju apsildei, jo netiek fasētas mazajos iepakojumos, bet gan transportētas nefasētā veidā,» skaidro K. Klauss.

Apalkokus eksportē mazāk

Latvijas Kokrūpniecības federācijas viceprezidents pozitīvi vērtē resnās dimensijas – zāģbaļku eksporta apjomu kritumu par vairāk nekā 20%. «Diemžēl joprojām pietiekami liels apjoms, kaut arī tešās šķiras zāģbaļku tomer tiek eksportēti uz Ķīnu, jo šis valsts pārstrādāji spēj samaksāt augstāku cenu, nekā vairums taras ražotāju Latvijā, vienlaikus tas ir pamats zāģmateriālu eksporta apjoma kritumam,» skaidro K. Klauss. Viņš gan atzīst, ka kritums ir arī papīrmalkas eksporta apjoms, kas savukārt nozīmē, ka Latvijā 2026. gadā kopējās iegūtās koksnes apjoms būs vēl mazāks nekā tas bija 2025. gadā. Jāatgādina, ka savu ietekmi gan uz eksportētās apalkoksnas apjomiem atstās 2025. gada nogalē Latvijas parlamentā pieņemtais lēmums par dabas resursu

nodokļa piemērošanu nepārstrādātai koksnei. Proti no 2027. gada nepārstrādātai koksnei, kura tiks realizēta ārpus ES tai piemēros 75 eiro/m³, bet gadu vēlāk – no 2028. gada jau 115 eiro/m³, kas būtībā nozīmē to eksporta pilnīgu aizliegumu.

INFO BLOKS

Meža nozaru produkcijas eksports un imports (milj. eiro)*

2007.g.	708.04	349.18
2008.g.	623.39	242.08
2009.g.	430.85	128.42
2010.g.	669.18	176.48
2011.g.	819.63	209.81
2012.g.	860.11	227.94
2013.g.	912.31	285.47
2014.g.	988.09	330.77
2015.g.	1020.31	338.14
2016.g.	1058.54	357.47
2017.g.	1130.59	387.64
2018.g.	1290.92	456.50
2019.g.	1389.62	481.01
2020.g.	1250.45	442.70
2021.g.	1645.07	632.56
2022.g.	2211.66	816.40
2023.g.	1792.22	552.00
2024.g.	1750.52	487.84
2025.g.	1730.60	529.73
2026.g.	1704.72	522,62

* — janvārī— jūnijā

Avots: Zemkopības ministrijas Meža departaments pēc Centrālās statistikas pārvaldes datiem

Meža nozares produkcijas* eksports (tūkst. m3) I pusgadā

Produkcija	2026.	2025.	2024.	2023.	2022.
Apalkoksne	1635.7	2093.7	2363.0	1836.3	1729.3
Zāģmateriāli	1470.5	1624.2	1741.3	1420.2	2035.1
Kokskaidu plātnes	429.4	565.4	518.7	471.8	546.2
Saplāksnis	180.7	177.2	169.8	180.5	185.3

(tūkst.t)

Granulas	900.4	707.3	913.6	650.3	820.5
Zāģskaidas, briketes, koksnas atlikumi	122.3	98.8	115.6	182.0	105.6

* — ar lielāko īpatsvaru

Avots: Zemkopības ministrija

Meža nozares produkcijas* imports (tūkst. m3) I pusgadā

Produkcija	2026.	2025.	2024.	2023.	2022.
Apalkoksne	542.2	685.4	578.5	676.1	953.1
Zāģmateriāli	251.9	299.8	225.9	248.0	665.2
Kokskaidu plātnes	33.6	28.2	37.0	29.9	121.8
Saplāksnis	21.5	21.4	17.7	27.3	70.6

(tūkst.t)

Granulas	86.8	83.0	56.4	72.9	
230.1					
Zāģskaidas, briķetes, koksnes atlikumi	125.3	130.3	107.7	131.7	152.4

* — ar lielāko īpatsvaru

Avots: Zemkopības ministrija

Meža nozares produkcijas* eksports (milj. eiro) I pusgadā

Produkcija	2026.	2025.	2024.	2023.	2022.
Zāģmateriāli	408.20	435.58	406.59	379.44	734.38
Kurināmā koksne	298.75	272.61	339.37	332.34	251.59
Saplāksnis	198.93	196.86	188.18	194.87	184.67
Apaļkoksne	140.26	178.48	194.83	194.46	153.71
Kokskaidu plātnes	109.95	128.76	130.52	130.74	189.79
Mēbeles	93.83	104.88	93.95	102.29	128.85
Namdaru un galdniecības izstrādājumi	71.60	88.14	86.19	111.16	125.30
Papīrs, kartons, to izstrādājumi	57.38	63.26	65.90	69.57	83.95
Gatavā tara	67.75	69.30	66.07	73.59	119.82
Koka būvkonstrukcijas un rotaļlietas	25.49	25.43	24.59	39.61	56.27

* — ar lielāko īpatsvaru

Avots: Zemkopības ministrija